

5. Bensley, D. A., & Murtagh, M. P. (2012). Guidelines for a scientific approach to critical thinking assessment. *Teaching of Psychology*, 39(1), 5–16.

6. Butler, H. A., Dwyer, C. P., Hogan, M. J., Franco, A., Rivas, S. F., Saiz, C., & Almeida, L. S. (2012). The Halpern critical thinking assessment and real-world outcomes: Cross-national applications. *Thinking Skills and Creativity*, 7(2), 112–121.

7. Cecily, H. S. J., & Omoush, A. (2014). Efficacy of problem Based Learning (PBL) over Lecture method in enhancing the critical thinking skills and problem solving ability among nursing students in KSA. *International Journal of Educational Science and Research (IJESR)*, 4, 1–8.

8. Çeliker, H. D. (2021). Problem-based scenario method with experiments: Determining the prospective science teachers' biology self-efficacy and critical thinking tendency. *Science Education International*, 32(1), 23–33.

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ БАГАТОМАНІТНОСТІ МОДЕЛЕЙ КУЛЬТУРНИХ ТА КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ У СВІТОВІЙ ПРАКТИЦІ

Маруховська-Картунова О. О.

кандидат філософських наук, доцент,

завідувач секції суспільних наук

кафедри іноземних мов та загальноосвітніх дисциплін

Університет економіки та права «КРОК»

м. Київ, Україна

Особливо актуальними у світовій практиці та в Україні в останні десятиліття постають процеси становлення та розвитку сфери культурних та креативних індустрій (ККІ), які вже є розвинутими в країнах Європейського Союзу та інтегрованими в його політичні документи та культурні програми.

Для України поняття «культурні та креативні індустрії» (cultural creative industries) є відносно новими, однак у світовій практиці взагалі та в Європі, зокрема, ці поняття є досить поширеними. Вперше поняття «культурні індустрії» як явища індустріального виробництва продукції нематеріального призначення, було запроваджено ще далекого 1947 р. Максом Горкгаймером (M. Horkheimer) і Теодором Адорно (T. Adorno) у книзі «Діалектика просвітництва» [1]. Пізніше 2000 р., професор економіки культури Джастін О'Коннор поняття «культурні індустрії»

визначив як «види діяльності, що мають справу переважно з символічними товарами, основна економічна цінність яких випливає з їхньої культурної значущості» [2, р. 19].

Найбільш авторитетним у науковому середовищі є визначення поняття «культурні індустрії» саме в ЮНЕСКО як галузей, які «поєднують створення, виробництво та комерціалізацію контенту, які мають нематеріальний і культурний характер. Цей вміст зазвичай захищений авторським правом і може мати форму товарів чи послуг». На думку ЮНЕСКО, культурні індустрії є «центральною у сприянні та підтримці культурного розмаїття та в забезпеченні демократичного доступу до культури» [3, р. 34].

Відомо, що у науковий обіг поняття «креативні індустрії» було введено в Урядовій карті креативних індустрій Департаментом культури, медіа та спорту (DCMS) Великобританії. Так, креативні індустрії тут було визначено як «ті галузі, які походять від індивідуальної творчості, навичок і таланту і які мають потенціал до багатства та створення робочих місць через продукування та використання інтелектуальної власності» [4, р. 6]. Часто ці два терміни «культурні та креативні» індустрії не вирізняють, надають однакового сенсу та використовують паралельно або взаємозамінно, хоча в класичному варіанті їх визначення зафіксовано ЮНЕСКО як «культурні та креативні індустрії» разом саме в множині, що підкреслює їх сукупну приналежність [5, с. 172].

Відомо, що в Україні визначення поняття «креативні індустрії» закріплено на законодавчому рівні в Законі України «Про культуру» (стаття 1. п. 5), воно містить наступне трактування: «креативні індустрії – це види економічної діяльності, метою яких є створення доданої вартості і робочих місць через культурне (мистецьке) та/або креативне вираження» [6].

Актуальною проблемою, яка викликає великий інтерес серед науковців та міжнародних організацій на сьогодні є недостатньо розкритою, є проблема визначення основних підходів до класифікації моделей культурних та креативних індустрій. У світовій науковій літературі, присвяченій дослідженню цих проблем, існують *2 основних підходи до класифікації багатоманітності моделей культурних та креативних індустрій* стосовно їх базових структурних характеристик елементів [7]:

1) *інституційний* або організаційний підхід (основні структурні елементи зафіксовані в нормативно-правових актах суб'єктів інституційного права);

2) *особистісний* або авторський підхід (представлені науковцями-дослідниками з економіки, державного управління та інших галузей).

ІНСТИТУЦІЙНИЙ ПІДХІД до КЛАСИФІКАЦІЇ МОДЕЛЕЙ КУЛЬТУРНИХ ТА КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ

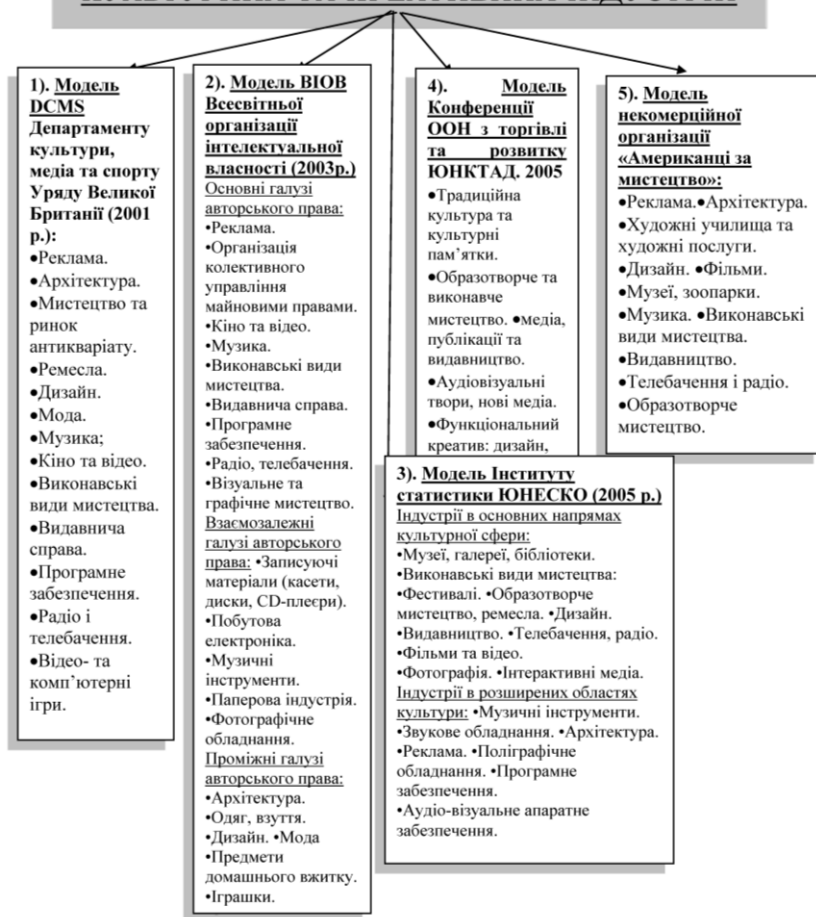

Рис. 1

Характеризуючи організаційний підхід, слід виокремити в хронологічній послідовності 4 основні моделі класифікації культурних та креативних індустрій, які були зроблені відомими впливовими міжнародними інституціями або організаціями: 1). *Модель (DCMS) Департаменту культури, медіа та спорту Уряду Великої Британії*

(2001 р.); 2). *Модель (ВОІВ) Всесвітньої організації інтелектуальної власності (2003 р); 3). Модель Інституту статистики ООН з питань освіти, науки і культури ЮНЕСКО (2005 р.); 4). Модель Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД); 5). Модель некомерційної організації «Американці за Мистецтво» (2005 р.) [7] (рис. 1).*

Окрім інституційного підходу цікавим виявляється особистісний або авторський підхід до класифікації моделей культурних та креативних індустрій стосовно їх базових структурних характеристик елементів. Цей особистісний підхід представлено багатоманітністю моделей таких науковців-дослідників з економіки, державного управління та інших галузей, як:

1) *модель концентричних кіл австралійського економіста Девіда Тросбі (2001 р.);*

2) *модель класифікації британського економіста Джона Хокінса (2001 р.);*

символічна текстова модель британського соціолога Девіда Хезмондалша (2002 р.) [7, с. 27-28] (рис. 2).

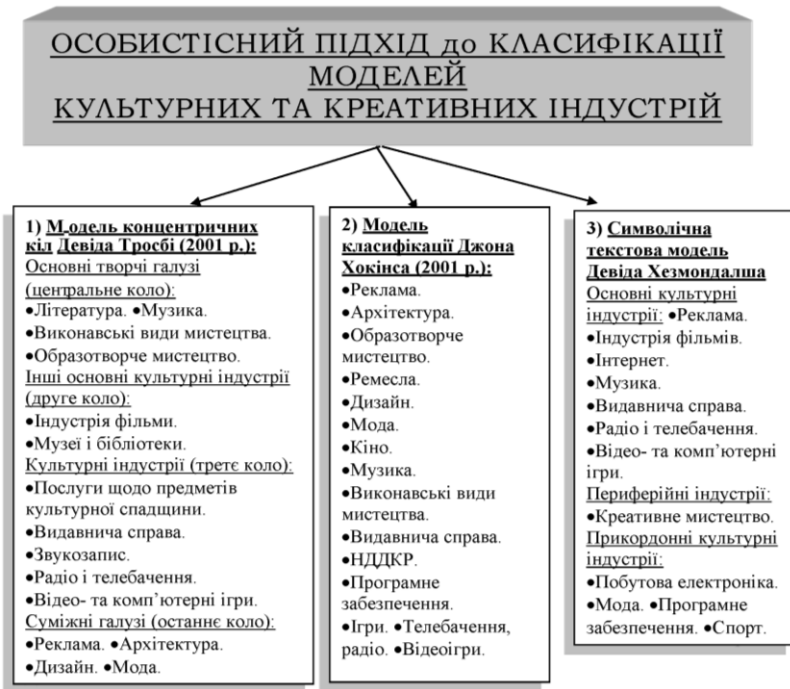

Рис. 2

Таким чином, аналізуючи основні підходи світової практики до класифікації багатоманітності моделей культурних та креативних індустрій можна зробити висновок про те, що найбільш простою, зрозумілою та зручною в користуванні вважається класифікація культурних та креативних індустрій моделі DCMS Департаменту культури, медіа та спорту Уряду Великої Британії, яка стала еталоном для безлічі інших моделей та яку все частіше застосовують чимало країн усього світу. Отже, слід підкреслити, що ще на початку 2000-х років були представлені світу всі вищеназвані моделі з метою поступової розробки універсальної системи класифікації культурних та креативних індустрій і тому незалежній Україні вкрай потрібно, виходячи з неї та зі всіх існуючих, розробити свою власну унікальну модель класифікації культурних та креативних індустрій.

Література:

1. Horkheimer M., Adorno T. (1972) *Dialectic of Enlightenment*. New York : Herder and Herder. 304 p.
2. O'Connor J. (2000) The Definition of „Cultural Industries“: *The European Journal of Arts Education*, Vol. 2. No. 3, pp. 15-27. URL: <https://eprints.qut.edu.au/43877/2/43877.pdf> (Дата звернення: 20.10.2022).
3. UN Creative economy report (2010) UNCTAD. *Creative economy : a feasible development option*. 422 p. URL: https://unctad.org/es/system/files/official-document/ditctab20103_en.pdf (дата звернення: 21.10.2022).
4. Creative Industries Economic Estimates. Department for Culture, Media and Sport. London. (2014). 28 p. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/499683/CIEE_Methodology.pdf (дата звернення: 21.10.2022).
5. Щурко У.В. Креативні індустрії в Україні : тенденції та перспективи розвитку. *Науково-практичний журнал «Причорноморські економічні студії»*. Випуск 48. 2019. С.172-176.
6. Про культуру : Закон України від 04.12.2021. № 2778-VI *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2011. № 24. Ст. 168. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text> (дата звернення: 03.09.2022).
7. Свінцицька О.М., Ткачук В.О. Креативна економіка та креативні індустрії : навч. посібн. Житомир : Державний ун-т «Житомирська політехніка», 2020. 218 с.